

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XII. Argumenta contendentia actus naturales per se conferre ad
salutem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

III. Dices secundò: actus in substantiâ naturales, qui ad salutem conducunt, illos tantum esse, qui sunt eximie perfectionis, ratione cujus auxilium peculiare postulant, & majus eo, quod actus alii naturales minoris perfectionis, requirunt. Contrâ primò: illi enim actus quantumcunque perfecti, sunt tamen in substantiâ naturales, & consequenter hominem ad superiorem finem nullo modo elevant, ergo ob eandem rationem, nec de congruo mereri possunt gratiam, ne quidem remotè; mereri enim aliquid remotè, est mereri aliud, quod proximam cum illo habet connexionem, sed actus hi naturales nil tale mereri possunt proximè; illud siquidem vel est naturale, vel supernaturale, non secundum, ob rationem jam positam; quicquid enim est supernaturale est quid superioris ordinis, sicut gratia, & elevans ad finem supernaturalem, ergo actus naturalis est illi improprietatus, & consequenter elevare ad talem finem nequit. Si verò id quod meretur immediatè sit naturale, reddit eadem difficultas de illo ac de ipso actu, qui illud meretur.

IV. Contrâ secundò: actus namque omnes naturales sunt ejusdem rationis, solumque differunt secundum magis & minus in eodem ordine, ac proinde gratis dicitur unum disponere ad gratiam, alium nihil omninò ad eam conferre. Contrâ tertio: si enim hi actus sint in entitate simpliciter naturales, ergo datur in naturâ principium illorum simpliciter elicitivum, sicque aliquando possent viribus liberi arbitrii exerceri: si namque per se ac semper, & ex sua specie elici nunquam possint in ullis circumstantiis sine concursu speciali, ipso facto videntur esse actus supernaturales. Contrâ quartò: actus quippe naturales quantumcunque excellentes, in purâ naturâ elicti, nihil ad vitam æternam conducunt, ergo nec modò; tunc enim tanti fuissent valoris, ac jam sunt. Nec refert quòd Deus modò naturam nostram ad statum altiorum elevaverit, seu per Christi gratiam ad vitam æternam, & finem supernaturalem ordinaverit, hoc siquidem nullum valorem aut præstantiam in actus transfundit. Unde Deus alios actus, supernaturales nimirum, huic fini proportionatos ad illius adaptionem providit.

V. Nec satisfacit, si dicat quis Deum modò hos actus acceptare: primò enim nullum est fundamentum hoc dicendi, imò ex Scripturâ & Conciliis magnum, ut vidimus, habemus fundamentum dicendi contrarium. Deinde acceptatio divina, ut jam diximus in simili, nullam iis indit præstantiam, nec facit actus naturales digniores præmio, alioqui si actum quemcunque naturalem, etiam minimè perfectum acceptaret, mereretur gratiam de congruo, idque licet meritis naturæ viribus & absque ullo concursu extraordinario eliceretur.

III. Dices: actus in entitate non sunt supernaturales, non possunt, ne quidem remotè mereri aliquid supernaturale.

IV. Dices: opera naturalia etsi non sufficient ad meritum de condigno præmii supernaturalis, sufficient tamen ad meritum de congruo.

V. Dices: actus naturales æquè retrahunt peccatum, ac supernaturales.

V. Rest. Hoc solum probare, actus naturales conducere indifferè ad gratiâ, non dicitur, & per modum meriti.

unionem hypostaticam, & opus ejusmodi supernaturale, quam inter actum naturalem & gratiam. Respondetur quidquid sit de entitivâ & physicâ diversitate ac distantia inter unionem & gratiam habitualem, vel actum quemcunque supernaturalem, in hoc tamen conveniunt, quod utraque sint ejusdem ordinis, nempe supernaturalis, & tendant ad participationem Dei, suumque subjectum ad eundem finem disponant, nempe visionem beatam. Res verò naturales & supernaturales tendunt ad duos fines disparatos, sicque nullam inter se habent subordinationem. Sunt itaque res naturales & supernaturales sicut duæ lineæ rectæ parallele quæ licet in infinitum protendantur, nunquam in idem punctum coeant, cum tendant in duos fines diversos. Sicut ergo duo homines, qui in his lineis incederent, nunquam in eodem puncto convenirent, ita nec qui incederent in unâ lineâ rerum naturalium, & alia supernaturalium, cum similiter tendant ad duos fines penitus diversos.

Objicies secundò: licet opera bona naturalia non habeant aequalitatem cum præmio supernaturali, hinc tamen ad summum sequitur, non mereri illud de condigno; ad meritum enim de congruo non requiritur talis proportio, sed proportio tantum congruitatis, qualis esse videtur in opere bono naturali, præsertim eximio, ut si quis omnia bona sua alteri largiretur ad servandam ejus vitam, ut supra sect. 9. sine, vidimus in illâ virgine contigisse.

Respondetur: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit aequalitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quidquid ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

Objicies tertio: ponamus aliquem per actus naturales credere, pœnitere, & similia, jam ablata est ab illo pertinacia, infidelitas ac durities, non minus quàm in alio, qui supernaturaliter credit, & atteritur, manens nihilominus in peccato habituali, sicut præcedens, ergo actus naturales plurimum conducunt ad salutem, cum non minus emolliant cor, quàm supernaturales.

Respondetur, actus naturales conducere etiam ad salutem physicè, non tamen moraliter, seu per modum meriti, ad hoc namque juxta Concilia supra citata debet quis credere, sperare, pœnitere, &c. non quomodocunque, sed sicut oportet, per quæ verba apertam statuunt differentiam inter actus naturales & supernaturales, & hos innuunt longè alio modo ad salutem concurrere quàm illos, actus ergo naturales, etsi non concurrant ad fidem & salutem, vel tanquam morale quoddam impetratorium, vel etiam tanquam physicum aliquod principium, cui naturali quadam sequela debeatur gratia,

hypostaticâ, actus tamen naturalis non potest mereri quid supernaturale.

Res naturales & supernaturales tendunt ad duos fines disparatos.

Dices: opera naturalia etsi non sufficient ad meritum de condigno præmii supernaturalis, sufficient tamen ad meritum de congruo.

Resp. Cum sint hæc diversi ordinis, non possunt esse in modo in ratione meriti & præmii convenire.

Dices: actus naturales æquè retrahunt peccatum, ac supernaturales.

Rest. Hoc solum probare, actus naturales conducere indifferè ad gratiâ, non dicitur, & per modum meriti.

gratia, conducunt tamen physicè indirectè, ut jam diximus. Sicut tamen Patres sine præiudicio gratia admittunt physicum principium naturale per modum comprincipii partialis actuum supernaturalium, & temperamentum naturale conducere aiunt ad melius utendum gratia, vel ad minus ei resistendum, ita sine præiudicio ejusdem gratia tribui hoc poterit indirectè operibus naturalibus.

VI.

Dicitur: assistunt sancti Patres opera naturalia conducere ad salutem.

Dum pro gratia contra Pelagium disputant Patres, naturam tantum cum exaggeratione depriment.

Chr opera naturalia vocant Patres carnalia.

Objicies quartò auctoritatem Patrum, qui sæpè affirmare videntur opera, etiam naturalia, conducere ad salutem, ita enim loquitur S. Augustinus, Prosper, Fulgentius, & alii, dicentes omnia opera hominum vel esse veræ pietatis seu conducentia ad salutem, vel carnalia, & damnationis ac pænæ. Sic expressè S. Prosper contra Collatorem cap. 9. *Quid, inquit, ei remanet (nempe homini lapso) nisi quod ad temporalem pertinet vitam, qua tota damnationis est & pænæ.* Respondetur mentem Patrum hac in parte sufficienter constare ex dictis suprâ. Verum quidem est, dum pro gratia contra Pelagium & Semipelagianos, qui nimium extollbant naturam, disputant, ipsi econtrariò eam depriment, idque interdum non sine exaggeratione quadam: quo etiam modo opera moralia vocant carnalia, non quod in iis semper putent homines peccare, alioqui contra Vasquez, ut suprâ etiam notavi, non possent dari actus indifferentes: imò sæpè insinuant operationes istas, quas homo merè habet à natura, quales juxta eundem sanctum Prosperum loco citato sunt rectè instituire in multis vitam præsentem, gubernare rempublicam &c. esse honestas & utiles. Vocant verò subinde istiusmodi opera carnalia per exaggerationem, quia scilicet nihil conferunt ad salutem, sed solum adeptionem boni alicujus temporalis respiciunt ad vitam humanam spectantis. Quando autem dicunt illa opera esse damnationis & pænæ, intelligi possunt aliquo ex modis suprâ sect. 2. positus, & quod homo sibi relictus, quam-

vis istiusmodi opera exerceat, in damnationis tamen & pænæ statum tandem incidit.

Per hæc ergò patet ad ea, quæ in fine sectionis nona objiciebantur: ad primum enim dico in potestate infidelis esse salvari hoc sensu, si nimirum non ponat impedimenta salutis; Deus namque, *Faciens quod in se est non denegat gratia.* Potest itaque infidelis, non quidem positè disponere ad gratiam, seu ponendo dispositionem, vel physicè vel moraliter illam exigentem, sed negativè, obicem scilicet gratia vel illuminationis divina non ponendo, si enim legem naturalem servet, quantum moraliter potest, & non ponat nova peccata, Deus ipsi gratiam largietur.

Ad illud de sancto Basilde respondeo, nihil ipsum supernaturale per opus illud in infidelitate factum meruisse, gratiam proinde intuitu meritum S. Potamienæ, quæ pro ipso oraverat accepisse: sicque conversio Basildis præmium fuit, non facti ipsius, sed collata ei fuit ob intercessionem S. Potamienæ.

Circa Virginem illam necdum Christianam, omnia bona sua alteri ex misericordia largientem dico, illam tunc, licet necdum baptizata fuerit, quæ de causâ dicitur tunc non fuisse Christiana, non tamen fuisse infidelem, ut ex ipsâ historia colligitur: hoc enim opus misericordie in hominem illum exercuisse dicitur ne is perderetur. Deinde in ultimâ ægritudine non dicitur illuminata ad fidem, sed spiritu compunctionis mota, & inde desiderasse baptismum. Tandem quoad hæc & alia exempla dici posset Deum subinde occulto, sed non injusto judicio peculiari cum quibusdam uti liberalitate & misericordia ob causas divina sapientia notas. Ad postremum illud de rege Nabuchodonosor cui suavit Daniel, ut eleemosynis peccata redimeret, solum ordinari hoc videtur ad pœnam temporalem, Deique indignationem jam illi impendentem, avertebam.

VII.

Qua ratio ne sit in potestate infidelis salvari

Potes infidelis se negare ad gratiam disponere.

VIII.

De S. Basilde & S. Potamienæ.

IX.

Quid de Virgine illa dicendum que cum necdum esset Christiana, bona tamen sua omnia alteri ex misericordia largita.

De rege Nabuchodonosor.

